

Innst. 84 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:65 S (2013–2014)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø fremmet 6. mai 2014 følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen utgangen av 2015 fremme forslag om oppfølging av NOU 2003:15 om hvordan lovbestemmelser med hjemmel administrative sanksjoner bør utformes.
2. Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 gå gjennom bruken av sanksjoner ved regelbrudd som følge av feil ved utfylling av skjema, hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.
3. Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 fremme forslag som innebærer at forvaltningen kan utøve et rimelig skjønn slik at sanksjonene står i et rimelig forhold til alvoret i regelbruddet.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene

Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Dokument 8:65 S (2013–2014), fremsatt av representantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.

Komiteen vil bemerke at næringsdrivende og privatpersoner hvert år fyller ut et betydelig antall skjemaer. Feil begått ved slikt administrativt arbeid kan potensielt sett føre til store økonomiske sanksjoner, også i tilfeller der det fremstår som åpenbart at feilen ikke har vært tilsiktet eller for øvrig er unnskyldelig. Dette skyldes ofte at den private part holdes objektivt ansvarlig for slike feil.

Komiteen viser til at det er et hevdvunnet prinsipp at man ikke kan straffes uten å ha utvist skyld i form av uaktsomhet eller forsett. Mange av de samme hensynene gjør seg gjeldende i tilfeller for administrativt ilagte sanksjoner. Objektivt ansvar for feil bør bare forekomme unntaksvis, og da i tilfeller hvor det er uforholdsmessig tyngende å fastslå hvorvidt det foreligger uaktsomhet eller forsett. Det vises til NOU: 2003 15 «Fra bot til bedring», hvor dette anbefales som en hovedregel.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til Dokument 8:70 S (2011–2012), hvor et likelydende forslag ble fremsatt av representantene Arve Kambe, Eli Skogland, Svein Flåtten og Lars Myraune. Under behandlingen av dette forslaget var det klart at det var

bred enighet på Stortinget om nødvendigheten for å åpne for skjønnsutøvelse ved sanksjoner mot feil begått ved innrapportering og skjemautfylling.

Komiteen viser til brev fra statsråd Anundsen til Stortingets justiskomite datert 20. oktober 2014 (vedlagt), hvor det varsles at det i løpet av 2015 vil fremmes en proposisjon som tar opp i seg forslag 1 og 3 fremsatt i Dokument 8:65 S (2013–2014). Komiteen imøteser denne med interesse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser for øvrig til regjeringens uttalte mål om færre og enklere skjemaer. Dette vil redusere risikoen for feilutfylling, og forhåpentligvis redusere omfanget av administrativt ilagte sanksjoner.

Komiteen mener det er viktig at den varslede proposisjonen i brev fra statsråd Anundsen til Stortingets justiskomite datert 20. oktober 2014 (vedlagt), følger opp NOU 2003:15 om hvordan forvaltningen kan utøve et rimelig skjønn slik at sanksjonene står i et rimelig forhold til alvoret i regelbruddet og forslag til hvorledes lovbestemmelser med hjemmel for administrative sanksjoner bør utformes.

Komiteen er også opptatt av å gjøre noe med regelverket slik at næringsdrivende som har gjort feil ved skjemautfylling som ikke medfører personlig vinning, unngår urimelig straff. Det har vært flere eksempler på at man har fått krav mot seg i millionklassen på grunn av feil som det er rimelig åpenbart at er uten personlig vinning. Derfor mener komiteen at man også må gå gjennom bruken av sanksjoner ved regelbrudd som følge av feil ved utfylling av skjema, hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen utgangen av 2015 fremme forslag om oppfølging av NOU 2003:15 om hvordan lovbestemmelser med hjemmel administrative sanksjoner bør utformes.»

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom bruken av sanksjoner ved regelbrudd som følge av feil ved

utfylling av skjema, hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.»

«Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 fremme forslag som innebærer at forvaltningen kan utøve et rimelig skjønn slik at sanksjonene står i et rimelig forhold til alvoret i regelbruddet.»

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen utgangen av 2015 fremme forslag om oppfølging av NOU 2003:15 om hvordan lovbestemmelser med hjemmel administrative sanksjoner bør utformes.

II

Stortinget ber regjeringen gå gjennom bruken av sanksjoner ved regelbrudd som følge av feil ved utfylling av skjema, hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.

III

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 fremme forslag som innebærer at forvaltningen kan utøve et rimelig skjønn slik at sanksjonene står i et rimelig forhold til alvoret i regelbruddet.

IV

Dokument 8:65 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning – vedlegges protokollen.

Oslo, justiskomiteen, den 2. desember 2014

Hadia Tajik

leder

Peter Christian Frølich

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets justiskomité
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref.
TL/tfo

Vår ref.
201405885

Dato
20.10.2014

Representantforslag 8:65 S (2013–2014)

Jeg viser til Justiskomiteens brev 14. oktober 2014 med anmodning om uttalelse i anledning komiteens behandling av ovennevnte forslag.

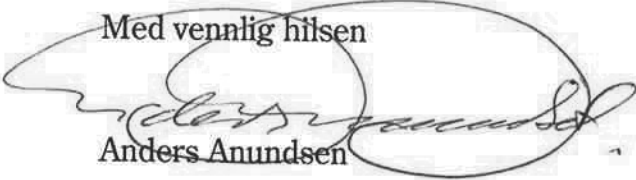
Forslaget i pkt. 1 tar for seg den typen administrative sanksjoner som Sanksjonsutvalget i hovedsak var opptatt av i NOU 2003: 15 Fra bot til bedring. Det dreier seg om pønalt begrunnede reaksjoner mot begåtte lovbrudd, blant annet såkalte overtredelsesgebyrer. Sanksjonsutvalgets utredning NOU 2003: 15 «Fra bot til bedring» inneholder anbefalinger om hvordan lovbestemmelser med hjemmel for administrative sanksjoner, inkludert overtredelsesgebyrer, bør utformes. Etter utvalgets syn bør utformingen av hjemler for administrative sanksjoner baseres på at det skal være rom for et visst skjønn fra forvaltningens side med hensyn til om det skal ilegges en administrativ sanksjon når vilkårene for dette er oppfylt (når vilkårene er oppfylt, «kan» sanksjon ilegges). Videre mener utvalget at det i utgangspunktet bør være et skyldkrav knyttet til administrative sanksjoner, slik at sanksjon bare kan ilegges ved forsett eller uaktsomhet. Utvalget ser likevel at det på visse områder (enkelte «masseforvaltningsområder») kan være behov for et tilnærmet objektivt ansvar fordi det er vanskelig eller unødig ressurskrevende å undersøke om det foreligger forsett eller uaktsomhet (NOU 2003: 15 side 184–185). Anbefalingene fra Sanksjonsutvalget gjenspeiles i en del av de hjemlene for administrative sanksjoner som er gitt de senere årene.

Disse spørsmålene vil bli behandlet i en lovproposisjon i saken, som jeg ønsker å fremme i løpet av 2015.

Representantforslagets pkt. 2, med sin henvisning til et tilsvarende forslag tidligere, har bakgrunn i noen tilfeller der private har misforstått eller oversett krav i regelverket. Feilen har ført til krav om tilbakebetaling av beløp som er mottatt fra det offentlige, eventuelt med renter i tillegg. Dette omfattes ikke av NOU 2003:15 og heller ikke av den planlagte oppfølgingen. Det er foreløpig ikke igangsatt konkret arbeid med denne problemstillingen i departementet.

Når det gjelder administrative sanksjoner i Sanksjonsutvalgets forstand, vil forslaget i pkt. 3 bli fanget opp i lovproposisjonen nevnt ovenfor.

Med vennlig hilsen

Anders Anundsen